

«Πράσινες» φορολογικές μεταρρυθμίσεις στην Ευρώπη και οι προοπτικές τους για την Κύπρο

Σε αυτό το τεύχος του περιοδικού δημοσιεύονται τρία άρθρα που αφορούν τις φιλο-περιβαλλοντικές («πράσινες») δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις που συνεχώς κερδίζουν έδαφος στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το άρθρο του Manfred Rosenstock περιλαμβάνει μια επισκόπηση των πρωτοβουλιών που έχει πάρει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς αυτή την κατεύθυνση κατά τα τελευταία χρόνια. Το δεύτερο άρθρο, του Kai Schlegelmilch, περιγράφει τη λογική που διέπει τις «πράσινες» δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις και αναφέρει παραδείγματα από ευρωπαϊκές χώρες στις οποίες ήδη εφαρμόστηκαν. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην περίπτωση της Γερμανίας όπου, σύμφωνα με τον συγγραφέα, μια τέτοια μεταρρύθμιση πριν από μια δεκαετία συνέβαλε στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ταυτόχρονα δημιούργησε σημαντικό αριθμό νέων θέσεων εργασίας σε γερμανικές επιχειρήσεις. Τέλος, στο τρίτο άρθρο της σειράς, η Louise Dunne περιγράφει το ιστορικό και τα πρώτα αποτελέσματα από την εφαρμογή ενός φόρου άνθρακα στην Ιρλανδία, που υιοθετήθηκε κατά την περίοδο που εφαρμοζόταν στην Ιρλανδία πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής (Μνημόνιο).

Γενικό συμπέρασμα και των τριών άρθρων είναι ότι οι περιβαλλοντικοί φόροι μπορούν να συμβάλουν καθοριστικά στην αποτελεσματική δημοσιονομική εξυγίανση. Μέχρι σήμερα, το μεγαλύτερο μέρος των δημόσιων εσόδων των ευρωπαϊκών κρατών προέρχεται από τη φορολόγηση της εργασίας και του εισοδήματος. Δραστηριότητες που ρυπαίνουν το περιβάλλον ή ξοδεύουν σπάνιους φυσικούς πόρους δεν συνεισφέρουν ιδιαίτερα στα έσοδα των κυβερνήσεων. Αυτή η κατάσταση θέτει σε κίνδυνο την απασχόληση και την οικονομική ανάπτυξη, ενώ έμμεσα επιβραβεύει την υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων. Μια φιλο-περιβαλλοντική φορολογική μεταρρύθμιση μπορεί να ανατρέψει αυτή την εικόνα, μετατοπίζοντας το βάρος της φορολογίας προς περιβαλλοντικά ζημιογόνες δραστηριότητες. Σε αντίθεση με τους φόρους εισοδήματος και κατανάλωσης, τον ΦΠΑ ή τις ασφαλιστικές εισφορές, οι περιβαλλοντικοί φόροι στρεβλώνουν λιγότερο την οικονομική δραστηριότητα και ταυτόχρονα μειώνουν τη χρήση ενέργειας και φυσικών πόρων.

Μια «πράσινη δημοσιονομική μεταρρύθμιση» είναι επίκαιρη και στην Κύπρο στην τωρινή οικονομική συγκυρία, καθ' ότι η χώρα αφενός χρειάζεται μέτρα που θα τονώνουν την οικονομική ανάπτυξη χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο τη δημοσιονομική σταθερότητα και αφετέρου είναι δεσμευμένη να συμμορφωθεί με τις ενεργειακές και περιβαλλοντικές της υποχρεώσεις εντός της ΕΕ. Οι «πράσινοι φόροι» μπορούν να συμβάλουν και στους δύο αυτούς στόχους. Αυτός είναι άλλωστε ο λόγος που χώρες όπως η Πορτογαλία και η Ιταλία βρίσκονται ήδη σε προχωρημένο στάδιο για να υιοθετήσουν και αυτές τέτοιες μεταρρυθμίσεις.